

POVIJEST, ORGANIZACIJA I DJELOVANJE KATEHETSKOG UREDA ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE

JOSIP JAKŠIĆ

Katehetski ured Zagrebačke nadbiskupije
Kaptol 31
10000 Zagreb

Primljeno:
27. 2. 2006.

Izvorni
znanstveni rad

UDK
262.3 (497.5
Zagreb):268

Sažetak

Članak u svojih šest glavnih dijelova postupno i dokumentirano prikazuje povijest, organizaciju, strukturu, djelovanje, opseg rada, poteškoće i postignuća Katehetskog ureda Zagrebačke nadbiskupije od njegova početka 1968. godine do danas. Povijesni je razvoj prikazan kroz dva glavna razdoblja:

U prvom povijesnom razdoblju, od 1968. do 1998. godine, prikazano je osnivanje Katehetskog ureda, počeci njegova djelovanja, zatim njegovo preimenovanje u Katehetski centar i ponovno 1993. vraćanje naziva Katehetski ured.

U drugom povijesnom razdoblju, od 1998. do 2004. godine, prikazan je rad i ustroj Katehetskog ureda, kada su službe u Uredu poprimile današnju strukturu. Prikazan je također nastanak i način rada stručnih vijeća vjeroučitelja na terenu.

U tim povijesnim razdobljima prikazan je i razvoj tadašnje strukture Ureda i njegovo djelovanje.

U trećem dijelu članka prikazana je sadašnja struktura Katehetskog ureda s jednim Povjerenstvom i pet odjelâ, zatim slijede izvješća voditelja odjelâ s opsegom i načinom rada tih odjelâ. Nadalje, opisan je način zapošljavanja i praćenja vjeroučitelja, tj. prikazana je briga o duhovnom i stručnom usavršavanju vjeroučitelja.

U četvrtom je dijelu prikaz opsega rada Katehetskog ureda, potrebni dokumenti za zapošljavanje, način premještaja vjeroučitelja, praćenje njihove crkvenosti i duhovnosti. U petom dijelu članak govori o godišnjem planu rada Katehetskog ureda, organizaciji stručnih skupova, duhovnih vježbi, vjeronaučnih natjecanja, te o sudjelovanju Ureda u različitim aktivnostima i projektima. Zatim su izloženi statistički podaci.

U šestom dijelu navedeni su prijedlozi i zadaci, poteškoće i postignuća Katehetskog ureda, te perspektive i zadaci za budućnost, u što ulazi: revizija mandata i radnih mjesta, uvođenje drugoga sata vjeronauka u srednjim školama, procjena potrebnoga broja odgojiteljica u vjeri i vjeroučitelja za budućnost, problem uključivanja vjeroučitelja u sindikat i štrajk te potreba osnivanja Hrvatskog katoličkog katehetskog društva (HKKD).

Ključne riječi: Katehetski ured, Zagrebačka nadbiskupija, djelatnici, suradnici, službe, Povjerenstvo, odjeli, savjetnici, mentori, stručna vijeća vjeroučitelja

0. UVOD

Od apostolskih i otačkih vremena do naših dana evangelizacija i katehizacija je uvijek bila primarna zadaća Crkve.¹ Kod nas su u našoj Crkvi ova pitanja postala još intenzivnija i složenija nakon demokratskih promjena, kada je vjeronauk ponovo uveden u osnovne i srednje škole, a vjerski odgoj djelomično i u predškolske ustanove. Na području (nad)biskupije katehetski bi ured u tome trebao imati ključnu ulogu. Kateheza je temeljna djelatnost u životu mjesne Crkve te stoga nijedna biskupija ne može biti bez vlastitog katehetskog ureda.² Zato u našoj Crkvi u sklopu pastoralnih ureda u svakom (nad)biskupijskom ordinarijatu postoji katehetski ured koji pridonosi kvaliteti katehetskoga djelovanja na području svoje (nad)biskupije. Njegovo je područje djelovanja široko i složeno. Uloga katehetskoga (nad)biskupijskog ureda od iznimne je važnosti za promicanje svih pitanja vezanih uz katehezu u župi, vjeronauk u školi te vjerski odgoj u predškolskim ustanovama kao i u školama, centrima i ustanovama za djecu i mlade s teškoćama u razvoju.

Biskupijski katehetski ured je »tijelo s kojim biskup, glava zajednice i učitelj nauka, upravlja i predsjedava svim katehetskim djelatnostima biskupije«.³

Tako se može konkretno reći da je Katehetski ured Zagrebačke nadbiskupije radno tijelo kojim zagrebački nadbiskup, glava crkvene zajednice i prvi vjeroučitelj i kateheta, upravlja svim vjeronaučnim i katehetskim pothvatima u Zagrebačkoj nadbiskupiji.

Katehetski ured Zagrebačke nadbiskupije djeluje u pastoralnom odjelu Nadbiskupskog duhovnog stola, nema svoj vlastiti Statut ili Pravilnik već je upućen na Statut Nadbiskupskog duhovnog stola. Stoga,

preko svoga predstojnika i tajnika pri izvršenju svih svojih zadaća blisko surađuje s ravnateljem pastoralnih ureda Zagrebačke nadbiskupije.

Predstojnik je ujedno u stalnoj vezi i suradnji s Vijećem za katehizaciju Hrvatske biskupske konferencije i Nacionalnim katehetskim uredom pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji kao i Katoličkim bogoslovnim fakultetom i Katehetskim institutom Katoličkog bogoslovnog fakulteta, te s drugim tijelima zaduženim za osposobljavanje u pastoralu mladih. Predstojnik Katehetskog ureda Zagrebačke nadbiskupije je po službi i član Konzistorijalnog vijeća Nadbiskupskog duhovnog stola.

Glavni zadatak Katehetskog ureda Zagrebačke nadbiskupije je briga o kompletnoj katehizaciji na području Zagrebačke nadbiskupije, što uključuje sve što se odnosi na vjerski odgoj u predškolskim ustanovama i u ustanovama za djecu i mlade s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom, na vjeronauk u školi za osnovne i srednje škole, na župnu katehezu te na duhovno i stručno usavršavanje vjeroučitelja, kao i koordinaciju i suradnju s drugim tijelima i ustanovama Zagrebačke nadbiskupije i šire. Konkretno: stvaranje planova i programa u suradnji s Nacionalnim katehetskim uredom, izrada udžbenika i priručnika, organizacija skupova i susreta na nadbiskupijskoj i lokalnoj razini, praćenje i animiranje odgojitelja u vjeri, vjeroučitelja, kateheta i župnika.

Aktivnosti i potrebe Katehetskog ureda Zagrebačke nadbiskupije financiraju se iz blagajne Nadbiskupskog duhovnog stola, to jest iz Ekonomata Nadbiskupije, kojim Ured predočuje sve tekuće izdatke i

¹ Usp. CT br. 11–14.

² Usp. ODK 267.

³ OKD 126.

preko kojega osigurava sva potrebna materijalna sredstva.

Ovdje želimo predstaviti ustrojstvo i službe, narav posla, djelatnike u Uredu i vanjske suradnike te opisati razvoj Ureda i poteškoće s kojima se svaki dan susreće. Ukratko, sve ono što je povezano s Uredom, s njegovom poviješću i sadašnjošću, s teoretskim postavkama i konkretnim ostvarenjima uz redoviti opseg i narav posla koji se najviše očituje u brizi za vjeroučitelje u školi.

1. POVIJEST KATEHETSKOG UREDA ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE (OD 1968. DO 1998)

Apostolska je Stolica već 1935. godine dekretom *Provido sane* propisala da u svakoj biskupiji treba osnovati katehetski ured, kao ustanovu kojom biskup upravlja svim biskupijskim pothvatima i nastojanjima u katehiziranju i propovijedanju Radosne vijesti.⁴

To je isto potvrdio i papa Ivan Pavao II u apostolskoj pobudnici *Catechesi tradendae*, 1979. godine, gdje kaže da je »Crkva na kraju ovoga, dvadesetoga stoljeća pozvana od Boga i događaja, koji su isto tako pozivi s Božje strane, da obnovi svoje povjerenje u katehetsko djelovanje kao prvenstvenu zadaću svoga poslanja. Ona je pozvana da katehezi posveti svoje najbolje ljudske zalihe i snage ne štedeći napore i materijalna sredstva da je što bolje organizira i da obrazuje sposobno osoblje.«⁵

Prema usmenoj predaji, od svog osnutka godine 1968.(?)⁶, Katehetski ured bio je vezan za praćenje i vođenje vjeronauka i kateheze u župama za sve dobne skupine, s posebnim naglaskom na djeci i mladima, te za pastoral studenata i radničke mladeži; organiziranje hodočašća, liturgijskih skupa te pripreme kateheza i drugih sadržaja.

Zbog te djelatnosti Ured je 70-ih godina preimenovan u Katehetski centar Nadbiskupije zagrebačke. U to je vrijeme isusovac o. Stanko Weissgerber okupljao kapelane i redovnice u Katehetskom centru u Zagrebu i pripremao udžbenike i priručnike za sedmi i osmi razred i za mlade.⁷ U to je vrijeme Katehetski centar započeo i projekt prevođenja s francuskog jezika udžbenika i priručnika *U tvojoj radosti, Gospodine*, koji je dalje nastavila izdavati Kršćanska sadašnjost u mnogim izdanjima, dok se prekinulo s daljnjim nizom prevođenja te se prešlo na prevođenje niza s austrijskoga katehetskog područja.⁸

Konkretno osnivanje Katehetskog centra blisko je povezano s katehetskom obnovom u posaborskom periodu i imenovanjem dr. Josipa Ladike za delegata katehizacije Zagrebačke nadbiskupije 1970. godine. On je zagrebačkom nadbiskupu predložio (15. veljače 1973) da se osnuje Katehetsko vijeće Nadbiskupije zagrebačke s kojim bi se u bliskoj vezi mogao oblikovati Stalni katehetski ured. Prijedlog je prihvaćen, te je na konstituirajućoj sjednici (19. travnja 1974) izglasan privremeni Statut. Zaključeno je da izabrana komisija načini Pravilnik Stalnog katehetskog ureda.

⁴ Usp. SVETI ZBOR KONCILIA, Dekret »*Provido sane*«, AAS 27 (1935) 145-154.

⁵ CT, br. 15.

⁶ Nema dokumenta o osnivanju, niti zabilježbe o tome u Službenom vjesniku Zagrebačke nadbiskupije.

⁷ Katehetski izdavački centar izdao je 1971. priručnike i udžbenike o. Stanka Weissgerbera: S Kristom kroz mladost, udžbenik za sedmi razred osnovne škole, Priručnik za katehetu i Priručnik za mlade; zatim 1972. S vjerom u život, udžbenik za osmi razred osnovne škole, Priručnik za katehetu i Priručnik za mlade.

⁸ 1971. godine Katehetski izdavački centar izdao je samo prvo izdanje knjige za dijete i knjigu za katehetu, *U tvojoj radosti Gospodine*, dok je dalje mnoga nepromijenjena izdanja tiskala izdavačka kuća Kršćanska sadašnjost.

Kao službeni čin osnivanja Katehetskog centra može se uzeti odobrenje privremenog Statuta (ad experimentum) Katehetskog vijeća Nadbiskupije zagrebačke (7. rujna 1974). Ovdje se tvrdi da je Katehetski centar Nadbiskupije zagrebačke (KCNZ) ured zagrebačkoga nadbiskupa za usklađivanje i promicanje cjelokupne katehetske djelatnosti i njezine organizacije u nadbiskupiji. KCNZ je stoga dio Nadbiskupskog duhovnog stola u Zagrebu. Ima i drugih naziva: Stalni katehetski ured (SKU) ili Katehetski centar (KC).

Zbog objektivnih poteškoća KC je počeo redovito raditi u rujnu 1977.

Po privremenom Statutu KVNZ i po nacrtu Pravilnika SKU⁹, KC sačinjavaju: predstojnik, tajnik i četiri člana. Predstojnik KVNZ po dužnosti je ujedno i predstojnik KC. Četvoricu članova bira KVNZ između sebe na određen mandat. SKU bira sebi tajnika sa stalnom službom, koji ne mora biti član Vijeća.

Zadaci KC kao stalnog ureda u nadbiskupiji, po zamisli osnivača, višestruki su:

- koordinirati katehetski rad u cijeloj nadbiskupiji,
- biti u informativnoj službi katehetama na području religijskog odgoja i kateheze,
- brinuti se za katehetsko planiranje i programiranje,
- promicati stvaralaštvo svih katehetskih medija,
- brinuti se za razmjenu katehetskih iskustava i za permanentnu formaciju vjeroučitelja,
- pratiti katehetske službene dokumente i inicijative,
- biti upoznat s izvođenjem religijskog odgoja i kateheze na međubiskupijskoj razini unutar Biskupske konferencije Jugoslavije,

- pratiti i promicati praktični rad i brinuti se za primjerene uvjete u kojima rade vjeroučitelji.

Time je Katehetski centar postao jedno od najaktivnijih katehetskih tijela naših biskupskih ordinarijata. U ovom razdoblju KC je uspio najviše poraditi na koordinaciji katehizacije djece i mladih, iako pretežno u okviru grada Zagreba.¹⁰

Pri Katehetskom centru organizirali su se tjedni susreti vjeroučitelja za osnovne i srednje škole te kateheta mladih. Ti susreti održavani su redovito sve do 1991. godine. Voditelj vjeroučitelja za osnovne škole bio je mons. Danijel Labaš, voditelj srednjoškolskih vjeroučitelja bio je dr. Alojzije Hobljaj, a kateheta mladih dr. Josip Balaban. Od 1976. godine započet je u Katehetskom centru Nadbiskupije zagrebačke novi četverogodišnji ciklus kateheza za studente i radničku mladež. Taj ciklus obuhvaća četiri okvirne teme: Bog Otac, Isus Krist, Kristova Crkva, Sakramenti i moralika, Kršćanin i Crkva u suvremenom svijetu.¹¹ S početkom Domovinskog rata, te ponovnim uvođenjem nastave katoličkog vjeronauka u osnovne i srednje škole ovi su se tjedni susreti prestali održavati. Nakon toga su voditelji tražili razrješnicu od zagrebačkoga nadbiskupa, kardinala Franje Kuharića.

1991. godine uspostavljeno je Povjerenstvo za školski vjeronauk, čija je glavna briga bila ponovno uspostaviti sustav nastave katoličkog vjeronauka u državnim

⁹ Statut KVNZ i Pravilnik SKU su ostali nepotvrđeni.

¹⁰ Usp. A. HOBLAJ, *Katehetski centar Nadbiskupije zagrebačke*, u: M. PRANJIC (ur.), *Religijskopedaško-katehetski leksikon*, KSC, Zagreb 1991, str. 314-315.

¹¹ Ti su materijali kasnije izdani pod prije navedenim naslovima kao priručnici za mlade u izdanju Katehetskog centra i Glasa Koncila.

školama. Za tu zadaću oformljeno je i Vijeće, koje se sastojalo od kateheta s prebivalištem u Zagrebu te tadašnjih djelatnika Katehetskog centra mr. Josipa Kuhtića i s. Bogoljube Fotak.

26. siječnja 1993. dr. Zvonimir Kurečić imenovan je voditeljem Katehetskog centra i pročelnikom Povjerenstva Zagrebačke nadbiskupije za vjeronauk u školi, i time je naslijedio dotadašnjeg voditelja Centra mons. dr. Josipa Ladiku.

Na sjednici Katehetskog centra 30. siječnja 1993. odlučeno je da se organizira pastoral studenata u studentskim domovima grada Zagreba, nakon čega je vlč. Josip Stanić, salezijanac, imenovan dušobrižnikom studenata u studentskim domovima.

Odlukom zagrebačkog nadbiskupa 23. kolovoza 1993. dotadašnji je Katehetski centar preimenovan u Katehetski ured Nadbiskupije zagrebačke s tri odsjeka: Povjerenstvom za školski vjeronauk, Povjerenstvom za župnu katehezu i Centrom za katehetsko-pastoralna pomagala.

Sredinom mjeseca rujna 1994. godine dr. Zvonimir Kurečić, predstojnik Ureda, iskoristio je tadašnju službu glavnog tajnika Crkvenog odbora za proslavu 900. obljetnice osnutka Zagrebačke nadbiskupije i Odbora za doček Pape u Zagrebu, te je nakon uspješne organizacije prvog pohađa Sv. Oca Ivana Pavla II, 10. i 11. rujna 1994, uspio izboriti nove, tj. sadašnje, prostorije za Katehetski ured (zamijenio je dotadašnju prostoriju u kuli na početku Nadbiskupskog dvora kulom prema Ribnjaku koju je ranije koristio Collegium pro musica sacra, te je dobio i tri uredske prostorije u kojima je prije bio Caritas Zagrebačke nadbiskupije).

6. veljače 1995. imenovan je novi tajnik Katehetskog ureda, Željko Valjak.

25. ožujka 1997. zagrebački nadbiskup, kardinal Franjo Kuharić, imenovao je dr.

Zvonimira Kurečića koordinatorom za pastoral mladih Zagrebačke nadbiskupije.

21. listopada 1998. nadbiskup zagrebački, mons. Josip Bozanić, razriješio je dotadašnjeg predstojnika Katehetskog ureda dr. Zvonimira Kurečića ove službe radi njegova imenovanja na dužnost sudskog vikara sa zadaćom pripremanja osnutka međubiskupijskog metropolijskog suda.

Novi predstojnik Katehetskog ureda je dr. Josip Jakšić, a novi povjerenik i koordinator za pastoral mladih je vlč. Marjan Gradinščak.

1.1. *Tadašnji rad Katehetskog ureda*

Glavna zadaća tadašnjeg Katehetskog ureda bila je briga za uvođenje vjeronauka u školu i briga za vjeroučitelje koji su razvrstani u sljedeće kategorije:

- a) dijecezanski svećenici,
- b) redovnički svećenici,
- c) redovnice,
- d) vjeroučitelji-laici.

Ta se briga sastojala od urednog vođenja dokumentacije koja se nalazi u kartoteci, praćenja vjeroučiteljskog rada te trajne stručne i duhovne formacije. U toj kartoteci svaki vjeroučitelj ima svoj dosje s dokumentacijom razvrstanom u spomenute četiri kategorije.

Katehetski ured organizira i prati vjeronauk u školi, vodi brigu o pronalaženju prikladnih vjeroučitelja, organizira konzultacijske ispite, priprema nove mandate i produljenje postojećih, u dogovoru sa župnicima i ravnateljima škola imenuje vjeroučitelje, uz pomoć nadzorne službe savjetnika vodi brigu o ispravnom izvodeњу nastave vjeronauka u školi, brine se za stručno usavršavanje vjeroučitelja organiziranjem susreta za stručno usavršavanje (nadbiskupijskih, regionalnih, dekanatskih), bri-

ne se za duhovno-crkvenu izobrazbu i vodstvo vjeroučitelja, osobito laika, organiziranjem duhovnih vježbi i duhovnih obnova, vodi brigu o prilagodbi nastavnog plana i programa vjeronauka u specijalnim školama, vodi brigu o uvođenju vjerskog odgoja u predškolske ustanove, rješava sve tekuće probleme u svezi s nastavom vjeronauka u školi.

Predstojnik Katehetskog ureda redovito je član Vijeća za katehizaciju Hrvatske biskupske konferencije. Sve slučajeve koje treba proslijediti Ministarstvu prosvjete i športa rješava u dogovoru s predstojnikom Nacionalnog katehetskog ureda Hrvatske biskupske konferencije.

Organizacija i praćenje župne kateheze od strane Katehetskog ureda:

- a) animira župnike i kapelane, te vjeroučitelje-laike da ne zapuste župnu katehezu, osobito pripravu za sakramente,
- b) animira pripravu djece i mladeži za nedjeljna i blagdanska liturgijska slavlja,
- c) potiče katehete mladih na održavanje kateheze mladeži.

Zbog pomanjkanja sredstava i osoblja dosada se nije puno učinilo na formiranju Centra za katehetsko-pastoralna pomagala. Počelo se sa prikupljanjem literature, audiovizualnih pomagala i razmišljanjem kako stvoriti takav centar.¹²

2. RAD I STRUKTURA KATEHETSKOG UREDA OD 1998. DO 2004.

Ovo se razdoblje može podijeliti u dvije faze: prvu od 1998. do 2002. i drugu od 2002. do 2004. godine.

Nakon primanja službe predstojnika u listopadu 1998. godine novi je predstojnik ustanovio da su potkraj službe bivšeg predstojnika sva povjerenstva utrnula. Silom

prilika novi je predstojnik čak i za konzultacijske ispite ili razgovore za mandate bio prisiljen ad hoc sazivati Povjerenstvo za mandate. Uz to su se počele obnavljati prostorije Nadbiskupskog duhovnog stola te se Ured selio iz prije navedenih prostorija u privremenu prostoriju u kuli prema Ribnjaku, no nakon skoro godinu dana dobio je za predstojnika i tajništvo uistinu lijepe prostorije na drugom katu iste zgrade. Predstojnik je pokušao obnoviti već prije osnovana povjerenstva: Povjerenstvo za vjeronauk u školi, Povjerenstvo za župnu katehezu i Centar za katehetsko-pastoralna pomagala.

Uz navedeno pokušao je osnovati još i Povjerenstvo za predškolski odgoj, Povjerenstvo za vjeronauk djece i mladih s teškoćama u razvoju te Tim za izradu i objavljivanje katehetske građe i materijala.

Predstojnik je suradnike tražio među profesorima na Katoličkom bogoslovnom fakultetu i Katehetskom institutu, među mladim i aktivnijim svećenicima i časnim sestrama te aktivnim i zauzetim vjeroučiteljima laicima. Sredinom rujna 1999. počelo se s kandidiranjem i prikupljanjem svih dokumenata za postupak promaknuća u zvanje mentora i savjetnika. Tako je 19. prosinca 1999. za Zagrebačku nadbiskupiju od strane Ministarstva prosvjete i športa bilo imenovano devetnaest mentora i dva savjetnika. Sada se moglo računati na suradnju vanjskih suradnika s Katehetskim uredom.

Težilo se prema postavljenom cilju kako bi na vjerskom odgoju za svaku dobnu skupinu radilo u sklopu Katehetskog ureda predviđeno povjerenstvo.

¹² Podaci prema dokumentu dr. Zvonimira Kurečića, tadašnjeg predstojnika KU: Okvirni plan rada Katehetskog ureda Nadbiskupije zagrebačke, broj 668/1998, u Zagrebu, 23. listopada 1998.

Najprije je osnovano Povjerenstvo za vjeronauk u školi, koje je ujedno i Povjerenstvo za mandate. Ono analizira elemente koje prikuplja Ured, odnosno predstojnik, pri pokretanju postupka za dodjelu mandata. Povjerenstvo sudjeluje u konzultacijskom razgovoru prije dodjele mandata i daje svoje mišljenje o kandidatu. Prvo su, bez ikakvoga imenovanja, s Uredom najviše surađivali vlč. Ivica Cik, vjeroučitelj savjetnik, dr. Josip Šimunović, tadašnji nadbiskupov tajnik, Josip Arnuš, vjeroučitelj savjetnik, i s. Karolina Mićanović, vjeroučiteljica.

Pojedini su profesori s Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Katehetskog instituta pri KBF-u bili od pomoći u pripremi i provođenju stručnih skupova na razini Nadbiskupije, a pojedini su župnici pomagali u radu neimenovanih povjerenstava od strane Nadbiskupije. Od 2000. godine za članove Povjerenstva za mandate zagrebački je nadbiskup imenovao dr. Josipa Šimunovića i vlč. Ivicu Cika, vjeroučitelja savjetnika, koji od tada, uz predstojnika Ureda, redovito vrše ovu službu.

Od 2000. godine u sustav školskog natjecanja Ministarstva prosvjete i športa ušlo je i natjecanje iz vjeronauka pod nazivom »Vjeronaučna olimpijada Maloga Koncila«. Za člana Državnog povjerenstva za Zagrebačku nadbiskupiju imenovan je vlč. Ivica Cik, vjeroučitelj savjetnik, koji je iste godine imenovan i vanjskim suradnikom Zavoda za školstvo Republike Hrvatske.

Posebno treba naglasiti da su neka povjerenstva dosada izvrsno obavljala svoj posao, a neka su bila samo na papiru, kao što su povjerenstvo za predškolski odgoj i za župnu katehezu.

Zaživjelo je Povjerenstvo za djecu i osobe s teškoćama u razvoju, koje vodi brigu o ustanovama i školama te vjeroučiteljima koji rade po posebnom programu.

U organizaciji Katehetskoga ureda Zagrebačke nadbiskupije i Katehetskoga instituta Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, započelo je 27. listopada 2001. jednogodišnje teološko-katehetsko doškolovanje odgajatelja i odgajateljica u predškolskim ustanovama. Odaživ na ovo stručno usavršavanje je jako velik. 90 djelatnika predškolskih ustanova iz Zagrebačke nadbiskupije proći će jednogodišnji program kako bi mogli stručno i kvalitetno pružati vjerski odgoj u ustanovama u kojima rade. U ostvarivanje ovoga važnog projekta u našoj Crkvi kao predavači su se uključili mnogi profesori i stručnjaci za pojedine teološke discipline. To će se doškolovanje provesti ponovno i u narednoj školskoj godini sa još 40 odgajateljica.

Zagrebački je nadbiskup godine 2001. imenovao nove, ali već uhodane, snage u vodstvo Katehetskog ureda, i to: 12. srpnja 2001. dr. Josipa Šimunovića zamjenikom predstojnika Katehetskog ureda, a 25. srpnja 2001. vlč. Ivicu Cika, vjeroučitelja savjetnika, suradnikom u Katehetskom uredu.

Tada je tajnik Katehetskog ureda Željko Valjak postao ujedno tajnik svih pastoralnih ureda Zagrebačke nadbiskupije i njihova voditelj mscr. Josipa Mrzljaka.

Dakle, dosadašnji dekretirani djelatnici Ureda su: dr. Josip Jakšić, predstojnik Ureda, dr. Josip Šimunović, zamjenik predstojnika, i Željko Valjak, tajnik.

U Uredu s punim radnim vremenom radi jedino predstojnik i na raspolaganju je vjeroučiteljima, ravnateljima škola, župnicima i drugima svakim danom od 8,30 do 13,30 sati.

Zamjenik predstojnika dekretiran je na 40% radnog vremena. Uz ovu službu vrši još i službu profesora i druge službe. Dvije godine vodio je administraciju vezanu uz doškolovanje odgojiteljica u vjeri, te redov-

no obilazi vjeroučitelje-pripravnike na području Zagreba.

Zdušno je radio u Povjerenstvu za mandate i u Komisiji za polaganje stručnih ispita i konzultacijske razgovore. Ministarstvo znanosti i Ministarstvo prosvjete i športa imenovala su ga 17. listopada 2001. članom Povjerenstva za polaganje stručnih ispita za osnovnu i srednju školu.

Zajedno s njim su spomenuta ministarstva dosadašnjeg vanjskog suradnika Ureda, aktivnog i dekretiranog vlč. Ivicu Cika, višeg savjetnika koji je vršio i službu nadzornika, imenovala predsjednikom Povjerenstva za polaganje stručnih ispita za vjeroučitelje u osnovnoj i srednjoj školi.

Vjeroučitelji su u školi izjednačeni sa svim učiteljima i profesorima te svaki diplomirani vjeroučitelj, nakon što se zaposli, mora godinu dana stažirati pod vodstvom mentora i, nakon provjera od strane škole na kojoj radi i predstavnika Katehetskog ureda (savjetnika-nadzornika), polaže stručni ispit pred Komisijom za osnovnu i srednju školu. U Komisiji za stručne ispite su: predsjednik Komisije, tajnik Komisije, ravnatelj-domaćin škole, profesor hrvatskoga jezika i vjeroučitelj mentor (sustručnjak). Nakon što položi stručni ispit vjeroučitelj može zatražiti dobivanje trajnoga mandata do opoziva.

Od 15. studenoga do 7. prosinca 2001. održavali su se, nakon pedesetak godina, prvi stručni ispiti za vjeroučitelje, koji se dalje redovito održavaju svake godine.¹³

2.1. *Djelovanje Katehetskog ureda od 2002. godine*

Predstojnik Nacionalnog katehetskog ureda, dr. Milan Šimunović, predložio je organiziranje skupova po regijama i dekanatima unutar biskupija. Ponegdje su u našoj Nadbiskupiji takvi regionalni skupovi već zaživjeli, ali oni nisu bili stručno

oformljeni. Tako smo dosada imali krajeve sastanke vjeroučitelja u Karlovcu, Zaboku, Sv. Križu Začretju, Sisku, Samoboru, Brestju i drugdje, te i neformalne aktivne vjeroučitelja u Zagrebu, Velikoj Gorici, Ivanić-Gradu i drugdje.

Sada je trebalo aktivirati vjeroučitelje po regijama, i to pod stručnim vodstvom osoba iz Ministarstva prosvjete i športa i Katehetskog ureda, koje čine Stručno vijeće vjeroučitelja, što su prije bili stručni aktivisti. Prema tom novom usmjerenju, trebalo je osnovati stručna vijeća vjeroučitelja po regijama koje bi bile zastupljene u svojim većim centrima, a u Zagrebu po dekanatima. Trebalo je najprije oformiti vijeća vjeroučitelja i izabrati njihova vodstva, a nakon toga realizirati te skupove, i to već u drugom polugodištu školske godine 2001/02.

U srpnju 2002. Ministarstvo prosvjete i športa uputilo je dopis Nacionalnom katehetskom uredu u kojem se ističe potreba za osnivanjem stručnih vijeća vjeroučitelja na isti način kao što to imaju i ostali predmeti u školi.

Nakon toga katehetski su uredi preko NKU-a predložili Ministarstvu prosvjete i športa kandidate za voditelje stručnih vijeća vjeroučitelja, koji su zatim bili i potvrđeni.

Potvrđeni voditelji stručnih vijeća vjeroučitelja bili su pozvani kao poseban tim na Katehetsku ljetnu školu u Splitu, gdje su se upoznali s načinom rada vijeća vjeroučitelja koja trebaju nadrastiti dosadašnje aktivne i pomoći vjeroučiteljima u rješavanju tekućih problema, u stručnom usavršavanju i u metodičko-didaktičkim pripremama nastavnih jedinica. Za taj susret

¹³ Vjeroučitelji pripravnici katoličkog vjeronauka u srednjim školama polažu stručni ispit u XI. gimnaziji, Savska 77, u Zagrebu. Vjeroučitelji pripravnici katoličkog vjeronauka u osnovnim školama polažu stručni ispit u Osnovnoj školi Ivana Gundulića, Gundulićeva 23 a, u Zagrebu.

i za daljnji rad vijeća, osobito za rasterećenje učenika, tiskan je, uz ostale materijale, i Kurikularni pristup promjenama u osnovnom školstvu – razrada okvirnog nastavnog plana i programa katoličkog vjeronauka u funkciji rasterećenja učenika. Taj je program kasnije za prvi susret vijeća vjeroučitelja, preko voditelja vijeća, dobio u ruke svaki vjeroučitelj.¹⁴

Svrha stručnih vijeća vjeroučitelja je: organizirano okupljanje i neposredno aktivno sudjelovanje vjeroučitelja u unapređivanju odgojno-obrazovnog rada i stručnog usavršavanja vjeroučitelja unapređivanjem međusobne komunikacije.

Zagrebačka nadbiskupija ima ukupno 21 voditelja stručnih vijeća vjeroučitelja. Od toga je za osnovnu školu 16 voditelja, a za srednju 5. Njih imenuje Ministarstvo. Stručna vijeća obuhvaćaju vjeroučitelje na području određene regije. Svaki voditelj vijeća vjeroučitelja saziva članove svoga vijeća najmanje četiri puta godišnje.

Budući da Zagrebačka nadbiskupija ima najveći broj vjeroučitelja, pa tako i najveći broj voditelja vijeća vjeroučitelja, pokazala se potreba za koordinatorom voditelja stručnih vijeća vjeroučitelja, kojega je također imenovalo Ministarstvo. Za koordinatora je imenovana vjeroučiteljica s. Karolina Mićanović.

Dosadašnja je praksa pokazala da određeni broj vjeroučitelja sudjeluje na svim stručnim skupovima, drugi se dio pojavljuje samo na nekim skupovima, a dobar dio vjeroučitelja uopće na njima ne sudjeluje. Uz pomoć stručnih vijeća želi se uključiti i te vjeroučitelje pa će voditelji vijeća voditi evidenciju o svim svojim članovima, o njihovu sudjelovanju i izostancima. Za one koji se bez isprike ne uključuju i ne pojavljuju, postaviti će se pitanje njihova rada i stručnosti.

Iz zapisnika vijeća vjeroučitelja vidi se da su voditelji vijeća osposobljeni za svoju službu, da većina njih vodi evidenciju o

sudjelovanju i odsutnosti, da su programirali rad vijeća za čitavu godinu i da nastoje da sudjelovanje vjeroučitelja bude cjelovito.

Treba napomenuti da neki voditelji vijeća ipak imaju s time problema jer se stare navike teško mijenjaju. No uz dobro pripremljene voditelje i isto tako dobro pripremljene sastanke vijeća, te uz evidenciju koja se vodi, možemo reći da je rad vijeća vjeroučitelja velika pomoć na terenu, posebno u vidu rasterećenja programa, pripreme za posebna slavlja, kao i za rješavanje pojedinih aktualnih pitanja. Vijeća svojim radom nadasve doprinose kvalitetnijem stručnom usavršavanju vjeroučitelja, i to svakoga pojedinca.

Tijekom ovoga razdoblja pokazalo se da tajnik svih pastoralnih ureda ne može biti na raspolaganju predstojniku Ureda uvijek kada je to potrebno i koliko je potrebno. Stoga je, da bi Ured mogao u budućnosti izvršavati sve zadatke koji mu predstoje u otklanjanju problema i praćenju rada vjeroučitelja, predloženo da se imenuje poseban tajnik za Katehetski ured, kao što je to bilo i prije. Najavljeno je i daljnje restrukturiranje pastoralnih ureda i njihovo preseljenje u nove prostorije.

3. SADAŠNJE USTROJSTVO KATEHETSKOG UREDA ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE I PRIKAZ NJEGOVA RADA (OD 2004. GOD.)

Prema Općem direktoriju za katehezu¹⁵, glavne zadaće biskupijskog katehetskog ureda su sljedeće:

¹⁴ Ministarstvo prosvjete i športa, Zavod za unapređivanje školstva i Nacionalni katehetski ured Hrvatske biskupske konferencije, *Kurikularni pristup promjenama u osnovnom školstvu – razrada okvirnog nastavnog plana i programa katoličkog vjeronauka u funkciji rasterećenja učenika*, Zagreb, kolovoz 2002.

¹⁵ Usp. ODK 266.

- analiziranje biskupijskih prilika u odnosu na vjerski odgoj i stvarnih potreba biskupije s obzirom na katehetsku praksu,
- izrada plana i programa djelovanja,
- formacija i trajno usavršavanje kateheta,
- izrada i prikupljanje sredstava potrebnih za katehetski rad (vjeronaučni udžbenici, katekizmi, direktoriji, programi za različite dobne skupine, audiovizualna sredstva i dr.),
- pokretanje i promicanje stvarnih katehetskih institucija (župna kateheza, vjeronauk u školi, vjerski odgoj u predškolskim ustanovama, vjerski odgoj u centrima za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom, krsni katekumenat itd.),
- suradnja s biskupijskim liturgijskim uredom, pri čemu valja imati u vidu bitnu važnost liturgije za katehezu.

Vodeći računa o potrebama koje proizlaze iz tri odgojna područja: obitelji, župne zajednice i škole, te također vodeći računa o prije navedenim zadaćama, a da bi Katehetski ured mogao izvršavati sve zadatke koji se pred njega postavljaju, bilo je potrebno u rasporedbi službi konačno ekipirati Katehetski ured Zagrebačke nadbiskupije novim dekretiranim članovima, zaživljavanjem novog Povjerenstva i oblikovanjem pojedinih odjela Ureda. Time se htjelo naglasiti posebno važne zadaće i ograničiti se na postojeće mogućnosti.

Za obavljanje naznačenih zadaća potrebna je skupina stručnih osoba kako bi odgovornosti bile podijeljene između više doista mjerodavnih osoba koje imenuje nadbiskup. Svoje pak suradnike biraju sami voditelji odjela među vjeroučiteljima školskim nadzornicima, savjetnicima, mentorima i drugim vrsnim vjeroučiteljima.¹⁶

Koncem mjeseca listopada i početkom studenoga 2004. godine svi pastoralni uredi preseljeni su u posebnu zgradu, u novo-uređene prostorije koje imaju ulaz iz Branjugove ulice br. 1, ali adresa Katehetskog ureda i brojevi telefona ostaju isti. Svi se pastoralni uredi nalaze u potkrovlju lijepo uređene zgrade. Katehetskom su uredu pripale tri prostorije: jedna za predstojnika, druga za njegove suradnike i treća u kojoj se nalazi tajništvo Katehetskog ureda i tajništvo novoimenovanog voditelja svih pastoralnih odjela mons. dr. Vlade Košića.

Nakon toga došlo je do novog ustrojstva Katehetskog ureda. Novi ustroj Katehetskog ureda predstavljen je 11. prosinca 2004. na susretu svih vjeroučitelja osnovnih i srednjih škola i odgojitelja u vjeri Zagrebačke nadbiskupije u Svečanoj dvorani Nadbiskupskog dječakog sjemeništa na Šalati, Zagreb, Voćarska 106, u prisustvu kardinala Josipa Bozanića, nadbiskupa.

Ustrojstvo službi Katehetskog ureda Zagrebačke nadbiskupije sačinjavaju dekretirani članovi Katehetskog ureda: predstojnik Ureda dr. Josip Jakšić, zamjenik predstojnika prof. dr. Josip Šimunović, tajnik Ureda Željko Valjak, te Povjerenstvo za vjerski odgoj, vjeronauk u školi i župnu katehezu, koji su ujedno i voditelji pojedinih odjelâ kao članovi povjerenstva.

Dakle, novost je u tome da odsada postoji samo jedno povjerenstvo, a sačinjavaju ga dekretirani članovi voditelji pojedinih odjela.

U imenovanju svakoga pojedinoga člana Povjerenstva, odnosno voditelja Odjela mandat glasi:

»Buduci da je pri Katehetskom uredu Nadbiskupije zagrebačke osnovano Povjerenstvo za vjerski odgoj, vjeronauk u školi i župnu katehezu, ovime Vas se,

¹⁶ Usp. ODK 267.

dogovorno s Vama i u skladu s kanonskim odredbama (kan. 805), na tri godine imenuje voditeljem Odjela za _____ i članom Povjerenstva za vjerski odgoj, vjeronauk u školi i župnu katehezu.

Povjerenstvo Vam se zadaća da izrađujete prilagođene planove i programe rada, pratite rad i stručno usavršavanje vjeroučitelja, sudjelujete u procesu povjeravanja kanonskog mandata vjeroučiteljima, raspoređujete vjeroučitelje na radna mjesta, predlažete vjeroučitelje za napredovanja u zvanju, organizirate stručne skupove na nadbiskupijskoj i regionalnoj razini i predlažete članove Odjela...

Povjerene zadaće obavljat ćete u suradnji s drugim suradnicima i predstojnikom Nadbiskupijskog katehetskog ureda.¹⁷

Povjerenstvo za vjerski odgoj, vjeronauk u školi i katehezu ima sljedeće odjele:

- Odjel za vjerski odgoj djece predškolske dobi
- Odjel za vjeronauk u osnovnoj školi
- Odjel za vjeronauk u srednjoj školi
- Odjel za vjerski odgoj djece i mladih s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom
- Odjel za župnu katehezu

Iz iznesenoga je vidljivo da su za svaku dobnu razinu vjerskog odgoja predviđeni voditelji odjela koji rade u sklopu Katehetskog ureda.

Voditelji pojedinih odjela stvaraju svoje planove i programe, prate rad i stručno usavršavanje vjeroučitelja, odnosno odgojitelja u vjeri; organiziraju skupove i susrete na nadbiskupijskoj i lokalnoj razini u suradnji s predstojnikom i suradnicima Katehetskog ureda.

Voditelji pojedinih odjela su:

1. Voditeljica Odjela za vjerski odgoj djece predškolske dobi, gđa. Brankica Blažević, pedagog
2. Voditelj Odjela za vjeronauk u osnovnoj školi, vlč. Ivica Cik, vjeroučitelj savjetnik
3. Voditelj Odjela za vjeronauk u srednjoj školi, prof. dr. Josip Šimunović
4. Voditelj Odjela za vjerski odgoj djece i mladih s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom, gđa. Zvonka Matoić, vjeroučiteljica savjetnica
5. Voditelj Odjela za župnu katehezu vlč. Tomislav Subotičanec, župnik

Svaki odjel ima svoj zacrtani plan i program djelovanja koji je bio predstavljen 11. prosinca 2004. na skupu vjeroučitelja Zagrebačke nadbiskupije. Svaki se odjel brine da u skladu sa svojim mogućnostima pronalazi potrebna nastavna pomagala i prati rad svojih djelatnika uz pomoć vjeroučitelja mentora i voditelja vijeća vjeroučitelja koji na terenu koordiniraju sve pothvate.

Evo kako izgledaju izvješća odjela o njihovom radu od osnutka do danas:¹⁸

3.1. *Izvješće o radu Odjela za vjerski odgoj djece predškolske dobi*

Odjel za vjerski odgoj djece predškolske dobi je u godini svog formiranja i pro-

¹⁷ Imenovanja je 10. prosinca 2004. potpisao biskup mons. dr. Vlado Košić.

¹⁸ Prvi put nakon osnivanja Povjerenstva za vjerski odgoj, vjeronauk u školi i župnu katehezu pri Katehetskom uredu Nadbiskupije zagrebačke 9 veljače 2006. je u dvorani Pastoralnih ureda Zagrebačke nadbiskupije održan sastanak voditelja odjela Katehetskog ureda s voditeljem svih pastoralnih ureda mons. dr. Vladom Košićem. Prisutni su bili voditelji svih odjela, predstojnik Katehetskog ureda i koordinatori voditelja stručnih vijeća vjeroučitelja Zagrebačke nadbiskupije. Tu su podnesena navedena izvješća.

nalaženja područja djelovanja pokušao što uspješnije realizirati zadaće i premostiti poteškoće.

Ovo izvješće prikazuje realizaciju zadaća, a poteškoće na koje Odjel nailazi (nedostatak suradnika, nedostatak vremena, neizvršena sistematizacija glede uloga voditelja i suradnika), nadamo se, rješavat će se u hodu s relevantnim službama u Katehetskom uredu.

Poradi navedenih poteškoća u ustroju i radu Odjela, cijela je dosadašnja realizacija izvedena zaslugom voditeljice Odjela i više savjetnice za vjerski odgoj pri NKU, s. Katarine Pišković, uz povremeno sudjelovanje stručnih suradnika iz katoličkih vrtića.

Imajući u vidu potrebu za sustavnom edukacijom i stručnim usavršavanjem odgojitelja u vjeri, Odjel je upravo na taj dio stavio najveći naglasak i u tu svrhu organizirao sljedeće aktivnosti:

1. Radne dogovore, osvrte i valorizaciju s mentorima (neimenovanim) za vjerski odgoj koji su pripremali ogledne aktivnosti vjerskog odgoja odgojiteljima koji su se doškolovali na KBF-u u Zagrebu.
2. Susrete s odgojiteljima u vjeri uoči blagdana Uskrsa i Božića. Susreti su imali svrhu duhovne pripreve (teološko predavanje) i stručnog usavršavanja (tematske radionice).
3. Hodočašće katoličkih vrtića grada Zagreba u Mariju Bistricu.
4. Sudjelovanje na svetoj misi u nedjelji Caritasa Zagrebačke nadbiskupije (dječica i roditelji katoličkih i nekih javnih vrtića u kojima se provodi Program katoličkoga vjerskog odgoja djece predškolske dobi).

Za tekuću 2006. godinu Odjel ima u planu sljedeće aktivnosti:

1. I dalje stručno usavršavanje odgojitelja u vjeri.
2. Po potrebi okupljanje mentora.
3. Umrežavanje sustava mentora na području Zagrebačke nadbiskupije.
4. Iznalaženje modusa za savjetovanje i nadzor u provedbi Programa katoličkoga vjerskog odgoja djece predškolske dobi u javnim predškolskim ustanovama na području Nadbiskupije.
5. Prigodnim obilježavanjem i pripravom za blagdane okupljanje ravnatelja javnih predškolskih ustanova sa svrhom da ih se informira i senzibilizira za sustavnije uvođenje Programa u njihove vrtiće.

Voditeljica Odjela:
Brankica Blažević, dipl. pedagog

3.2. *Izvješće Odjela za vjeronauk u osnovnoj školi*

Odjel za osnovnu školu vodi brigu o vjeroučiteljima i održavanju katoličkoga vjeronauka u osnovnim školama, a zasada, uz voditelja, ima još tri člana. Odjel prati, savjetuje, pomaže i ocjenjuje provođenje katoličkoga vjeronauka u osnovnim školama Zagrebačke nadbiskupije.

Prati i brine se oko stručno-pedagoškog usavršavanja vjeroučitelja (praćenje dolaska na organizirane seminare, susrete Vijeća vjeroučitelja, susrete na regionalnoj i nadbiskupijskoj razini koje organizira Katehetski ured Zagrebačke nadbiskupije i katehetske škole), pomaže u organiziranju nekih od susreta (pogotovo za one vjeroučitelje koji su svoju formaciju završili na drugim učilištima) te pomaže razvoj duhovno-vjerničkog identiteta vjeroučitelja (rad na duhovno-svjedočkoj izgradnji vjeroučitelja). Odjel prati vjeroučitelje pripravnike i vjeroučitelje mentore. Za njih se organiziraju susreti tijekom školske godine kako bi se i

jedni i drugi što bolje upoznali sa svojim pravima i obvezama za vrijeme pripravničkoga staža te sa stvarnošću samoga stručnog ispita.

Dosada je učinjeno sljedeće:

1. Održan je proljetni susret vjeroučitelja grada Zagreba koji rade u osnovnim školama.
2. Voditelj Odjela održao je turnus duhovnih vježbi za vjeroučitelje.
3. Organiziran je jesenski susret vjeroučitelja pripravnika u osnovnim školama za polaganje stručnog ispita.
4. Voditelj Odjela je u ulozi savjetnika pratio pripravnike iz osnovnih škola do polaganja stručnog ispita.
5. Kao član Povjerenstva voditelj Odjela sudjelovao je u konzultacijskim razgovorima za dodjelu mandata.

Prijedlozi za budućnost:

1. Voditelj Odjela ističe potrebu za savjetodavnom službom po regijama (imenovanje savjetnika za pojedine regije).
2. Voditelj Odjela upozorava na neujednačenost postupaka ravnatelja pri zapošljavanju vjeroučitelja te podjeli zaduženja vjeroučiteljima u školi.
3. Voditelj Odjela upozorava na nedostatno sudjelovanje u radu vijeća vjeroučitelja nekih naših vjeroučitelja laika, svećenika, redovnika i redovnica.
4. Odjel planira organizirati susrete s ravnateljima osnovnih škola. Poticati će vjeroučitelje da objavljuju svoje nastavne i stručne radove u glasilima i časopisima.
5. Nastojeće da se osnuje Udruga vjeroučitelja ili obnovi Hrvatsko katoličko katehetsko društvo.

Ističe se da je Odjel otvoren za suradnju sa svim ostalim pastoralnim uredima i odjelima i svaki prijedlog uzima se u razmatranje.

Voditelj Odjela:

vlač. Ivica Cik, vjeroučitelj savjetnik

3.3. *Izvješće Odjela za vjeronauk u srednjoj školi*

Odjel za vjeronauk u srednjoj školi pri Povjerenstvu Katehetskog ureda vodit će brigu o vjeroučiteljima i održavanju katoličkoga vjeronauka u srednjim školama Zagrebačke nadbiskupije. Odjel zasada, uz voditelja, ima još četiri člana.

Zadaca Odjela su sljedeće:

1. Odjel će pratiti, savjetovati, pomagati i ocjenjivati provođenje katoličkoga vjeronauka u srednjim školama.
2. Nastojeće biti most za kvalitetniju komunikaciju vjeroučitelja srednjih škola s Katehetskim uredom Zagrebačke nadbiskupije u svim pitanjima, s voditeljima drugih odjela Povjerenstva za vjerski odgoj, vjeronauk u školi i katehezu koji djeluju unutar Ureda, te među samim vjeroučiteljima.
3. Posvetit će veliku brigu kvalitetnom i stručnom održavanju vjeronauka u srednjim školama. Uz navedeno ide i briga oko stručno-pedagoškog usavršavanja vjeroučitelja (pripremanje i praćenje dolaska na organizirane seminare, susrete vijeća vjeroučitelja, susrete na nadbiskupijskoj razini koje organizira Katehetski ured Zagrebačke nadbiskupije i katehetske škole).
4. Pomagat će u organiziranju susreta vjeroučitelja srednjih škola te razvijati duhovno-vjernički identitet vjeroučitelja (rad na duhovnoj i svjedočkoj izgradnji vjeroučitelja, posvećivanje posebne pažnje suradnji srednjoškolskih vjeroučitelja sa župnom zajednicom, tamo gdje stanuju ili gdje rade).

Prijedlozi za budućnost:

1. Ono o čemu će se Odjel posebno brinuti jesu vjeroučitelji pripravnici i vjeroučitelji mentori. Za njih će Odjel organizirati susrete na početku i u tijeku škol-

ske godine, kako bi se i jedni i drugi što bolje upoznali sa svojim pravima i obvezama za vrijeme pripravničkoga staža te sa stvarnošću samoga stručnog ispita.

2. Zadaća će Odjela biti osvijestiti ravnateljima srednjih škola važnost prisutnosti vjeronauka u školi i važnost njegova doprinosa u cjelokupnom odgoju i obrazovanju.
3. Poticati ćemo zaživljavanje natjecanja vjeroučenika srednjih škola (Olimpijada, natjecanja u organizaciji Nadbiskupije, npr. o Sinodi i drugih projekata na razini Crkve u Hrvatskoj).
4. Poticati ćemo, nadalje, vjeroučitelje srednjih škola na objavljivanje svojih nastavnih i stručnih radova u glasilima i časopisima.
5. Budući da je u srednjim školama vjeronauk zastupljen s jednim školskim satom tjedno, Odjel će, kao primarni zadatak, voditi brigu oko uvođenja drugoga školskog sata vjeronauka u srednjim školama. To će ostvarivati u suradnji s predstojnikom Ureda i odgovornima za vjeronauk u školi u Nadbiskupiji i na nacionalnoj razini.
6. Nastojat ćemo oko osnivanja Udruge vjeroučitelja ili obnove Hrvatskoga katoličkog katehetskog društva.

Voditelj Odjela:
dr. Josip Šimunović, prof.

3.4. *Izvješće Odjela za vjerski odgoj djece i mladih s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom*

Postignuća:

1. Provedena je edukacija za 16 vjeroučitelja (kateheta) i dipl. teologa koji rade u posebnim uvjetima odgoja i obrazovanja, sukladno Ugovoru između Vijeća za katehizaciju HBK i Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta (ERF) Sve-

učilišta u Zagrebu. U sklopu Katehetske zimske škole 2006. godine 14 vjeroučitelja naše Nadbiskupije dobilo je potvrđnice o uspješno položenom seminaru doškolovanja na ERF-u Sveučilišta u Zagrebu.

2. Održan je tečaj znakovnog govora (60 sati za dvadeset četiri kandidata). Devet kandidata završilo je tečaj i dobilo potvrđnice o završenom uvodnom tečaju znakovnog govora.
3. Vršen je nadzor na poziv ravnatelja ili vjeroučitelja, tj. obilazak posebnih ustanova, radi metodičke nadgradnje. Uočavani su nedostaci, a vjeroučitelji praktično usmjeravani uz demonstraciju rada.
4. Pružana je pomoć vjeroučiteljima radi poboljšanja kvalitete katehiziranja, prilagodbe izvedbenih godišnjih i mjesečnih programa, dnevnih priprema, te opserviranja vjeroučenika.
5. Ostvareni su kontakti s pojedinim centrima i Zavodom za školstvo radi uvođenja vjerskog odgoja u stacionarne ustanove za djecu s težim i teškim stupnjevima oštećenja i bez obiteljskog staranja (ustanove tipa Centar Stančić, Prekrižje, Dugave).
6. Organizirano je sudjelovanje invalida na Nacionalnom susretu mladih u Šibeniku – »Zaveslaj na pučinu«.
7. Radna skupina naše Nadbiskupije sudjelovala je u izradi prijedloga plana i programa vjeronauka za učenika s umjerenom i težom mentalnom retardacijom. U tijeku su pripreme za nacionalni susret mladih u Puli.

Suradnja s predstojnikom i svim voditeljima pojedinih odjela je izvrsna, ali bi trebala biti bolja suradnja s Povjerenstvom za mlade Zagrebačke nadbiskupije u smislu obavijesti i uključivanja mladeži s teškoćama u razvoju u pastoralne aktivnosti.

Veću otvorenost trebali bi očitovati voditelji naših župa, radi formiranja zajednice »Samaritanac«, kao jednog od živih vjernih krugova unutar župne zajednice.

Voditeljica Odjela:

Zvonka Matoić, vjeroučiteljica savjetnica

3.5. *Izješće Odjela za župnu katehezu*

Odjelu za župnu katehezu povjerene su sljedeće zadaće: izrađivati planove i programe rada, pratiti rad i stručno usavršavanje župnih kateheta, nastojati oko sustavnog provođenja župne kateheze za sve dobne skupine, organizirati stručne skupove na nadbiskupijskoj i dekanatskoj razini, te predlagati članove Odjela. To su prioriteta Odjela na kojima će se i ubuduće raditi.

Od svoga osnutka do danas Odjel je sudjelovao u sljedećim projektima:

1. Krizni put za djecu i roditelje Katedralnog arhidakonata na Svetom Ksaveru (korizma 2005.)
2. Susret katekumena Katedralnog arhidakonata s gospodinom kardinalom u katedrali 17. ožujka 2005.
3. Susret krizmanika Katedralnog arhidakonata s gospodinom kardinalom u »Ciboni« 28. svibnja 2005. u suradnji s Povjerenstvom za mlade
4. Voditelj Odjela vodio je turnus duhovnih vježbi za vjeroučitelje u Poređu 5-8. srpnja 2005.
5. Sudjelovanje voditelja Odjela u susretu savjetnika za župnu katehezu HBK 21. listopada 2005. u Zagrebu
6. U suradnji s Tajništvom 2. sinode Zagrebačke nadbiskupije i mlađim svećenicima (trajna svećenička formacija) pokretanje projekta izrade katehetske građe za katehezu krizmanika

Sve je ovo ujedno i plan za 2005/06. godinu, a uz to planiramo provesti anketu

o župnoj katehezi u našoj Nadbiskupiji, kako bismo konačno utvrdili postojeće stanje i poduzeli konkretne korake.

Radno vrijeme Odjela za župnu katehezu pri Katehetskom uredu je: petkom od 9.00 do 13.00 sati.

Voditelj Odjela:

vlč. Tomislav Subotičanec, upr. župe

S obzirom na novo ustrojstvo Ureda, predstojnik Katehetskog ureda je i dalje pokretač i koordinator svih inicijativa. Predvodi, animira, koordinira sve što se odnosi na vjerski odgoj u predškolskim ustanovama, na vjeronauk u školi i u specijalnim ustanovama za osobe s teškoćama u razvoju, na župnu katehezu te na stručno usavršavanje vjeroučitelja. U svemu je odgovoran nadbiskupu u čije ime sve predvodi.

Brine se za usavršavanje vjeroučitelja te za župnu katehezu i katehete, a sve u bliskoj suradnji s Nacionalnim katehetskim uredom Hrvatske biskupske konferencije.¹⁹

Uz to, njegove su posebne nadležnosti:

- a) dalje mišljenje o onima koji bi htjeli predavati vjeronauk u školi, o čemu izvješćuje ordinarija i traži suglasnost,
- b) raspoređuje vjeroučitelje u pojedinim školama, odnosno pisanim putem, s priloženom dokumentacijom, izvješćuje ravnatelje škola o kandidatu za vjeroučitelja,
- c) daje mišljenje o vjeroučiteljima, kandidatima za promaknuće u zvanja mentora i savjetnika te za imenovanje vjeroučitelja školskoga nadzornika i savjetnika,
- d) brine se za organizaciju pripravničkoga staža vjeroučitelja pripravnika, određuje osobu koja će biti član školske komisije za pružanje stručne pomoći vjeroučitelju pripravniku, kao i ispitnog povjerenstva za polaganje stručnog ispita,

¹⁹ Usp. ODK 265-285.

e) vodi brigu o kvalitetnom odvijanju nastave vjeronauka, uz pomoć vjeroučitelja savjetnika, a osobito vjeroučitelja školskog nadzornika. Po potrebi i sam odlazi u posjet školi.

Zamjenik predstojnika Katehetskog ureda u svemu surađuje s predstojnikom i zamjenjuje ga u njegovoj odsutnosti, te pomaže u obnašanju svega što predstojnik poduzima u pastoralnim i katehetskim aktivnostima Ureda u Nadbiskupiji.

Tajnik Katehetskog ureda vodi sve administrativne poslove, pomaže u svemu predstojniku i njegovu zamjeniku, povjerenstvima i svim suradnicima Ureda.

Vanjski suradnici u Katehetskom uredu su, uz voditelje odjela, i njihovi suradnici, vjeroučitelji savjetnici, imenovani mentori, voditelji stručnih vijeća vjeroučitelja i njihov koordinator.

Savjetnici mogu vršiti, uz animatorsku, i nadzorničku službu u predškolskom odgoju i vjeronauku u školi. Uključeni su u komisije za pripremu mandata, a posebno za program pripravničkog staža vjeroučitelja, te predlažu napredovanja vjeroučitelja. U dogovoru s predstojnikom Ureda i koordinatorom voditelja stručnih vijeća vjeroučitelja savjetnici organiziraju sadržaje vijeća vjeroučitelja u pojedinim dijelovima Nadbiskupije, surađuju s područnim jedinicama Ministarstva prosvjete i športa u svemu što se odnosi na kvalitetnu realizaciju vjeronauka u školi. Vrše vizitacije vjeroučiteljskoga rada, daju ocjene nastavnoga rada vjeroučitelja, posebno u pogledu njihova napredovanja, surađuju s mentorima.

Zagrebačka nadbiskupija ima potrebu za 30-ak imenovanih mentora. Dosada ih je bilo najviše 19. Promaknuća je bilo još u nekoliko navrata promaknuća: 2002. godine, 2003. i 2004. godine, a 2005. mandat je produžen na daljnjih pet godina prvim

vjeroučiteljima mentorima koji su još u službi. Neki su od njih već u mirovini, neki u drugim službama, a neki su izvan Zagrebačke nadbiskupije. Sada je u postupku promaknuća u zvanje vjeroučitelja mentora još osam kandidata. Neophodna je potreba za promaknućem u zvanje savjetnika/nadzornika za predškolski odgoj kako bi se vjerski odgoj mogao što lakše uvoditi u predškolske ustanove.

Za pripremu na polaganje stručnih ispita postoje i ad hoc mentori čije imenovanje odobrava Katehetski ured te mentori koje odabire KBF Sveučilišta u Zagrebu za primanje studenata na hospitacije. Bilo imenovani bilo ad hoc mentori prate vjeroučitelja pripravnika u pripravničkom stažu za polaganje stručnog ispita i o tome podnose izvješće. Imenovani mentori smatraju se vanjskim suradnicima Katehetskog ureda.

U posljednje vrijeme pokazala je potreba za osnivanjem još dva stručna vijeća vjeroučitelja. Od velike regije u Zagorju sa središtem u Zaboku odcijepila bi se regija sa središtem u Zaprešiću i dobila svoje stručno vijeće. Valja osnovati posebno stručno vijeće za vjeroučitelje koji rade s djecom i mladima s teškoćama u razvoju. Tako će uskoro biti ukupno 23 stručna vijeća vjeroučitelja.

4. OPSEG RADA KATEHETSKOG UREDA

4.1. *Kako se postaje vjeroučitelj?* *Što je potrebno za zapošljavanje?*

Članak 6. točka 1., 2. i 3. Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Hrvatske biskupske konferencije o katoličkom vjeronauku u javnim školama i vjerskom odgoju u javnim predškolskim ustanovama kaže:

»Nastavu katoličkoga vjeronauka u javnim srednjim i osnovnim školama mogu izvoditi:

- diplomirani teolozi, odnosno vjeroučitelji s ekvivalentnom visokom stručnom spremom (VII/I),
- diplomirani katehete, odnosno vjeroučitelji s ekvivalentnom visokom stručnom spremom iz religiozne pedagogije i katehetike (VII/I).

Nastavu katoličkoga vjeronauka u svim razredima javne osnovne škole mogu izvoditi i katehete kojima se diplomom prizna je viša stručna sprema iz religiozne pedagogije i katehetike, odnosno vjeroučitelji s ekvivalentnom višom stručnom spremom (VI), uz uvjet da su svoje teološko-katehetsko školovanje završili do kraja 1998. godine.

Nastavu katoličkoga vjeronauka u odjelima razredne nastave mogu izvoditi i katehete, odnosno vjeroučitelji koji imaju diplomu ili ekvivalentnu ispravu o srednjoj stručnoj spremi (IV) iz religiozne pedagogije i katehetike, uz uvjet da su svoje teološko-katehetsko školovanje završili prije uvođenja vjeronauka u hrvatski školski sustav (šk. god. 1991/92)...²⁰

Danas praktički zapošljavamo diplomirane teologe i diplomirane katehete, a ako je potrebno, odnosno zbog još uvijek nedostatnog broja vjeroučitelja, za zamjene, tj. u slučaju roditeljnog dopusta ili bolovanja, i apsolvante.

U načelu i po pravilu, da bi vjeroučitelj ispunio sve uvjete svoga poziva i da bi mogao jednoga dana nakon položenog stručnog ispita dobiti trajni mandat i u školi dobiti trajno zaposlenje, mora imati visoku stručnu spremu, odnosno završen Katolički bogoslovni fakultet ili Institut. Nakon što je diplomirao, javlja se s molbom, diplomom i preporukom vlastitog župnika uz druge potrebne dokumente u Katehetski ured.

Dokumenti potrebni za izdavanje *novog* kanonskog mandata vjeroučiteljima (za one koji prvi put traže mandat) su:

- Zamolba s kratkom motivacijom i navedenom adresom i telefonom
- Kratka biografija
- Preporuka *vlastitog* župnika (prema formularu Katehetskog ureda)
- Suglasnost župnika župe zaposlenja da kandidat može raditi na području njegove župe
- Krsni list (original, ne stariji od 6 mjeseci)
- Kopija domovnice
- Kopija diplome, odnosno potvrda o postignutom apsolventskom statusu
- Kopija završne svjedodžbe srednje škole (ispit zrelosti) – ne treba biti ovjerena
- Jedna fotografija
- Taksa u visini jedne misne intencije (50 kn) – plaća se na blagajni Nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Pri davanju preporuke u svezi s mandatom za budućeg vjeroučitelja, župnik je dužan izjasniti se o duhovno-vjerničkom profilu i sposobnostima budućeg vjeroučitelja, koji će biti neposredni suradnik u životu vlastite župne zajednice ili zajednice na čijem se teritoriju nalazi škola u kojoj će vjeroučitelj predavati vjeronauk. Župnikova preporuka po značenju i težini ide uz bok ostalim kvalifikacijama i svjedodžbama vjeroučitelja. Ipak, uloga župnika, što se tiče preporuke i zapošljavanja vjeroučitelja, samo je savjetodavne naravi. Ali njegova preporuka ima veliku težinu i stoga ne smije biti općenita nego konkretna, a trebala bi odgovoriti na sljedeća pastoralna pitanja prema postojećem formularu:

1. Ime, prezime i adresa kandidata koji želi predavati vjeronauk u školi.
2. Koliko dugo osobno poznaje kandidata?

²⁰ Katehetski glasnik br. 1/1999, str. 28-29.

3. Smatra li kandidata kojem daje preporuku općenito prikladnim i sposobnim za službu vjeroučitelja?
4. Misli li da kandidat ima iskrenu motivaciju i dostatne sposobnosti za pozitivno ili možda snažno djelovanje u prenošenju vjere i katoličkog odgoja kod djece i mladih?
5. Koja pozitivna svojstva, potrebna vjeroučitelju, po župnikovu mišljenju, kandidata preporučuju za rad s djecom i mladima?
6. Prima li kandidat redovito sakramente i sudjeluje li u nedjeljnoj euharistiji?
7. Sudjeluje li kandidat aktivno u životu župe (član pjevačkog zbora, animator, čitač, suradnik u župnom Caritasu, član župnog vijeća, član pokreta, udruge itd.)?
8. Je li kandidat dobroga moralnog vladanja?
9. Kako se kandidat odnosi prema osnovnim i glavnim vjerskim istinama i tumačenju Učiteljstva Crkve u pitanjima vjere i morala?
10. Postoji li sumnja u sklonost kandidata prema kakvoj sekti, izvancrkvenim liberalno-ateističkim opredjeljenjima ili druge anomalije?

Napomena: Odgovori trebaju biti obrazloženi, a ne samo DA ili NE! Ukoliko župnik želi da njegovi odgovori ostanu u tajnosti, posebno će to naznačiti.

Nakon što se prikupe dokumenti slijedi konzultacijski, komisijski ispit ili razgovor s kandidatom za vjeroučitelja, gdje se ustanovljuje ima li budući vjeroučitelj ispravnu motivaciju za vjeroučiteljski poziv, pravu crkvenost i duhovnost, je li stekao dostatno teološko-metodičko znanje i postoje li naznake da će sve stečeno konkretno primijeniti u praksi koja je pred njim. Tek nakon prikupljenog pozitivnog

mišljenja o kandidatu i ocjene konzultacijskog ispita uz potrebne napomene dotični dobiva poslanje od biskupa.

Nakon što je kandidat prikupio sve navedene dokumente, pristupa konzultacijskom razgovoru ili ispitu za dobivanje mandata.

Komisija konzultacijskog razgovora ili ispita Povjerenstva za mandate sastoji se po mogućnosti od tri člana: predstojnika ureda, profesora metodike i vjeroučitelja savjetnika.

Konzultacijski ispit za mandat ima sljedeći tijek:

Upoznavanje s kandidatom, ustanovljenje stručne spreme, župe stanovanja, eventualne župe zaposlenja. Zatim slijede pitanja predstojnika komisije *o motivaciji* kandidata:

1. pitanje ispravnosti nakane za zvanje vjeroučitelja,
2. svijest o poslanju u ime Crkve,
3. svijest o poslanju od strane države i Crkve.

Nakon motivacije dolaze pitanja *o crkvenosti i duhovnosti* kandidata:

1. crkvenost: vjerske istine, moralni život, sudjelovanje u bogoslužju, suradnja s hijerarhijom, kršćanin u svijetu,
2. pripadnost duhovnom pokretu ili grupi.

Zatim profesor metodičar postavlja teološka i didaktičko-metodička pitanja:

1. poznavanje osnova kršćanske vjere i teologije,
2. provjera didaktičko-metodičkog znanja,
3. poznavanje dokumenata važnih za religiozni odgoj i katehezu.

Nakon toga vjeroučitelj savjetnik postavlja *praktična pitanja* iz života, rada i ophođenja vjeroučitelja u nastavi i vrednovanju postignutoga. Konačno se daje mišljenje o kandidatu gdje treba:

1. naglasiti i pohvaliti kandidatove dobre strane u pogledu znanja i osobnosti,
2. upozoriti na manjkavosti uočene tijekom razgovora.

Donosi se ocjena konzultacijskoga ispita i napomene:

1. mjesto rada (osnovna ili srednja škola),
2. što je još potrebno učiniti u školovanju/formaciji ili permanentnom stručnom usavršavanju.

Nakon ocjene i iznošenja mišljenja²¹ Povjerenstva za mandate, zajedno sa svim priloženim dokumentima tajnik Ureda nosi ispravu kanonskog mandata (*missio canonica*) na potpis generalnom ili biskupskom vikaru koji je zadužen za područje biskupije u kojem će dotični vjeroučitelj raditi. Bez važećeg mandata ni jedan vjeroučitelj ne može biti zaposlen u školi, pa niti na najkraće vrijeme.

Istina je da je zasada u našim prilikama jedino župnik kvalificirana osoba na terenu koja može biti odgovorna za ispravno naviještanje vjere, čijoj se duhovnoj skrbi na neki način povjeravaju i odgojno-obrazovne ustanove. Ipak, župnik mora uvijek imati na pameti i svoju odgovornost i ograničenost svoga utjecaja u školi. Treba naglasiti da župnik ne namješta niti ne premješta vjeroučitelja u određenu školu. Katehetski ured će konzultirati župnika ako mu šalje novog vjeroučitelja koji stane izvan župe. Poslat će novog vjeroučitelja na razgovor i dogovor sa župnikom kako bi se jedan i drugi očitovali o potrebama, očekivanjima i suradnji. Prije upućivanja mandata, župnik će dati svoju suglasnost za poslanog vjeroučitelja. Ukoliko župnik ne predaje vjeronauk, dakle nema mandat i nije u radnom odnosu sa školom, a kao župnik želi doći u posjet vjeroučenicima, što je i poželjno, to će učiniti

u dogovoru s ravnateljem škole i vjeroučiteljem. Tada, naravno, ne može vršiti ulogu nadzornika, mentora ili savjetnika. Župnik mora voditi računa o školskom programu vjeronauka te neće tražiti od vjeroučitelja da u školi obrađuje teme koje se odnose na neposrednu pripravu na sakramente, jer je to zadaća župne kateheze. S druge strane vjeroučitelj je, osim rada u školi, usmjeren i prema gotovo svim aktivnostima koje se događaju u župi. On je jedan od glavnih suradnika u župnom pastoralnom vijeću, a time i svjedok vjere i načina življenja vjere u zajednici. Time bi sam vjeroučitelj trebao doprinijeti većoj povezanosti između vjeronauka u školi i župne kateheze, te općem poboljšanju vjerskog života u župi.

Katehetski ured u svakom trenutku raspolaze informacijama o tome tko radi u kojoj školi, s koliko sati i na koje je vrijeme zaposlen. Svaka se promjena događa u dogovoru s Uredom. Nijedna promjena u vezi s premještajem, odsutnošću zbog bolesti ili drugih motiva, ulaskom svećenika u vjeronaučnu nastavu ili njegovim izlaskom iz te nastave ne može se dogoditi bez znanja Ureda. Istina, tijekom godine dogode se mnoge promjene, a o nekima Ured nije uvijek pravovremeno informiran, posebno kad se radi o kraćim i nepredvidivim zamjenama. Kada se negdje ustanovi kakva nepravilnost, Ured redovito reagira tumačenjem i upućivanjem na ispravnost postupka.

4.2. Premještaji vjeroučitelja

U slučaju bilo kakve promjene s obzirom na premještaj, zamjenu vjeroučitelja, bolovanje, roditeljni dopust i tomu slično,

²¹ Zapisnik ispita popunjava predstojnik prema gornjim točkama.

ravnatelj i vjeroučitelji dužni su o tome obavijestiti Katehetski ured. Ured zatim pronalazi i u tu školu šalje novog vjeroučitelja. Dakle, ništa bez Ureda. Župnik i ravnatelj mogu, naravno, predložiti kandidata. Ponekad ravnatelji i župnici na području Zagrebačke nadbiskupije nisu dovoljno upoznati s tom ulogom Ureda. Vjeroučitelji bi isto tako trebali znati da su dužni pravodobno se obratiti Uredu i upozoriti ravnatelja koji možda raspisuje natječaj da se umjesto toga obrati Uredu, kao i župnik ako ima svoj prijedlog ili kandidata kojega predlaže kao svoga najbližeg suradnika. Tu su se ponekad događale razne nepravilnosti i propusti koje smo s vremenom u hodu ispravljali.

Veći dio potrebnih premještaja vjeroučitelja, npr. zbog bolesti ili roditeljnog dopusta, vršimo kroz čitavu školsku godinu. Bilo bi idealno kad bi se premještaji mogli predvidjeti na kraju školske godine i izvršiti već tijekom ljeta, tj. prije početka nove školske godine kako bi se izbjegle, gdje god je to moguće, praznine i kako bi se omogućilo da se u novu školsku godinu krene s odgovarajućim kadrom. Svi razlozi koji zahtijevaju premještaje vjeroučitelja, a koji su predvidljivi, trebali bi biti poznati Uredu navrijeme, tj. na kraju stare ili nekoliko tjedana prije početka nove školske godine. Međutim, Ured već u lipnju počinje s popisom (koji se stalno ažurira) svih onih koji traže posao i svih koji traže ili trebaju biti premješteni iz pastoralnih razloga, ali se tek manji broj riješi već na početku ljeta, dok se većina premještaja vrši posljednjih dana pred početak školske godine.

Koliko god Ured kvalitetno i navrijeme intervenira (koliko mu to dopuštaju objektivne mogućnosti) i premda nastoji izići ususret školama i vjeroučiteljima, obično se pojavljuje problem premještaja na

početku školske godine, tako da se to ne može uvijek izbjeći. Ipak smatramo da glavni problem premještaja nije to, već stav nekih vjeroučitelja da mogu ili moraju ostati na svom radnom mjestu do kraja svoga radnoga vijeka, ne sagledavajući opće pastoralne potrebe vjeronauka i kolega vjeroučitelja. Tu vidimo izvor problema za budućnost, jer razlog zamjene vjeroučitelja i premještaji ne moraju biti samo nastali problemi već i unapređivanje nastave vjeronauka ili pastoralne potrebe.

4.3. *Crkvenost i duhovnost vjeroučitelja*

Kako smo već ranije spomenuli u kontekstu pripreme za vjeroučiteljski poziv preko konzultacijskih razgovora i ispita, crkvenost i duhovnost vjeroučitelja očituju se u životu najviše u povezanosti i aktivnosti s mjesnom Crkvom – župom i njezinim predstavnikom župnikom. Uz to treba naglasiti da vjeroučitelji koji pripadaju nekom duhovnom pokretu ili institutu imaju veću svijest o poslanju u ime Crkve i ispravne nakane za zvanje vjeroučitelja. Iskrena motivacija i svijest o pripadnosti konkretnoj župi presudno je važna i korisna kod zapošljavanja vjeroučitelja, napose vjeroučitelja laika.

Gdje je povezanost i suradnja župnika i vjeroučitelja očita, tu su vidljivi i plodovi suradnje. Tu se održavaju redoviti regionalni sastanci svećenika, vjeroučitelja i drugih pastoralnih suradnika. Tu se župnik ne postavlja kao »gospodar« već kao suradnik u istoj stvari naviještanja evanđelja, svjestan da Crkva vjeroučitelja laika isto tako treba, poziva i šalje kao i njega. Nažalost, ta svijest još uvijek nije dovoljno jaka kod svih župnika, kao ni kod svih vjeroučitelja, te se i jedni i drugi s tim pitanjima obraćaju Katehetskom uredu za posredovanje.

5. GODIŠNJI PLAN RADA KATEHETSKOG UREDA

5.1. *Nadbiskupijski stručni skupovi za vjeroučitelje*

Prvih deset godina od uvođenja vjeronauka u školu Zagrebačka je nadbiskupija redovito tijekom školske godine imala dva stručna skupa na nivou Nadbiskupije: jedan početkom mjeseca studenoga, a drugi krajem svibnja ili početkom lipnja. S razvojem stručnog usavršavanja vjeroučitelja i s pojavom potrebe za sudjelovanjem i što boljom angažiranošću pojedinog vjeroučitelja na tim skupovima, ukazuje se potreba da ubuduće bude jedan stručni skup na razini Nadbiskupije, a umjesto drugoga, dva ciljana skupa s radionicama: jedan za vjeroučitelje osnovnih, a drugi za vjeroučitelje srednjih škola. Tako je bilo do osnivanja stručnih vijeća vjeroučitelja. Na nivou grada Zagreba redovito se održavaju dva ciljana skupa za vjeroučitelje grada Zagreba, posebno za osnovnu, a posebno za srednju školu. U drugim se regijama skupovi održavaju po potrebi i prijedlogu regionalnih mentora i voditelja stručnih vijeća vjeroučitelja.

5.2. *Duhovne vježbe za vjeroučitelje*

Katehetski ured svake godine za vrijeme ljetnih praznika u različitim duhovnim centrima organizira duhovne vježbe za vjeroučitelje laike u pet ponuđenih turnusa. Svaki vjeroučitelj laik dužan je svake treće godine sudjelovati u duhovnim vježbama. Da bi se naglasila crkvenost vjeroučiteljske službe, sudionike duhovnih vježbi obavezno jedan dan posjećuje biskup u pratnji predstojnika Ureda. Tada svaki sudionik može iznijeti svoje prijedloge ili eventualne probleme koje treba riješiti. Novost je da su u 2005. godini i vjeroučitelji laici i

časne sestre bili voditelji nekih termina duhovnih vježbi za vjeroučitelje.

5.3. *Vjeronaučna natjecanja i priprema za Sinodu*

Katehetski ured Zagrebačke nadbiskupije svake godine organizira natjecanja iz vjeronauka pod naslovom »Vjeronaučna olimpijada Maloga Koncila« na različite teme u kojima sudjeluje 150-160 ekipa iz osnovnih i srednjih škola.

Uz Vjeronaučnu olimpijadu Katehetski je ured u suradnji s Postulaturom organizirao najprije natjecanje o dr. Ivanu Merzu kao pripremu za njegovu beatifikaciju, i to za sedmi i osmi razred osnovne škole te za prvi i drugi razred srednje škole.

Poučeni dobrim iskustvom, posljednje tri školske godine Katehetski ured u suradnji s Tajništvom za pripremu Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije organizira natjecanja najprije pod naslovom »Naš put prema Sinodi – slika Crkve Drugoga vatikanskoga sabora«, zatim pod naslovom »Što je Crkva«, za što je materijale pripremio predstojnik Katehetskog ureda sa svojim suradnicima, a ove školske godine priprema natjecanje iz grada za predsinodske rasprave. Na taj način generacije djece i mladih koje dolaze senzibiliziramo za život i odgovornost za svoju Crkvu.

5.4. *Druge aktivnosti Ureda*

Djelatnici Ureda (predstojnik i zamjenik predstojnika) sudjeluju u izradi didaktičkih i metodičkih materijala, pri izdavanju katehetske literature kod NKU-a, te imaju i svoja vlastita izdanja. Predstojnik je voditelj tima za izdavanje udžbenika. Zamjenik predstojnika redovito surađuje u *Malom Koncilu*, gdje je objavio zapažene tekstove.

Odjel za predškolski odgoj izrađuje letke za informaciju roditeljima o načinu uvo-

denja vjerskog odgoja u vrtiće i dječje slikovnice, a voditeljica Odjela priprema i priručnik za vjerski odgoj u predškolskim ustanovama.

Bivši predstojnik Katehetskog ureda radio je na prevodenju KKC na hrvatski jezik.

U vrijeme proslave Velikog jubileja izrađene su i izdane euharistijske kateheze u suradnji s NKU-om. U sklopu pripreme za Drugu sinodu Zagrebačke nadbiskupije pripremljena je i izdana je knjiga »Sinoda – govor o Crkvi« koju su izradili predstojnik, zamjenik predstojnika i voditelj Odjela za vjeronauk u osnovnoj školi u suradnji s vjeroučiteljima.

Uz ove aktivnosti Ureda vrijedno je zabilježiti zapažanje da je vjeronauk u nekim gimnazijama i predmet na maturi, te da bi teme i sadržaj tih radnji zavrijedili objavljivanje, što ćemo svakako i učiniti na budućim web-stranicama Katehetskog ureda.²²

5.5. *Sudjelovanje u različitim projektima*

Predstojnik Katehetskog ureda je uz svoju glavnu službu i voditelj autorsko-uredničkoga tima vjeronaučnih udžbenika i priručnika te vježbenica za prvi i drugi razred osnovne škole. Za ta dva godišta tim je uspješno završio udžbenike i vježbenice za vjeroučenike i priručnike za vjeroučitelje. Udžbenik s vježbenicom za prvi razred tiskan je pod naslovom »Učimo ljubiti Boga i ljude«, a udžbenik za drugi razred pod naslovom »Rastimo u zahvalnosti« u nakladi Glasa Koncila 2003. godine. Vježbenica za drugi razred tiskana je 2004. godine kao i priručnici za vjeroučitelje za prvi i drugi razred. Autorsko-urednički tim ima u planu izraditi udžbenik, priručnik i vježbenicu kao pripravu za sakrament svete potvrde na temelju već postojećeg priručnika u rukopisu.

Veliku nam pomoć pruža Nacionalni katehetski ured, na čelu sa svojim predstoj-

nikom i Komisijom za izdavanje teološko-katehetske literature i pomagala, u smjernicama, savjetovanju i izdavanju udžbenika, priručnika i vježbenica, te rješavanju tekućih problema na terenu posredovanjem s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa RH i Zavodom za školstvo RH.

Postoji suradnja s Caritasom Zagrebačke nadbiskupije oko pojedinih projekata u koje se nastoji uključiti vjeroučitelje (pomoć i posjet te suradnja s centrima za odgoj i obrazovanje osoba s invaliditetom ili teškoćama u razvoju).

Suradujemo s Misijskim uredom Zagrebačke nadbiskupije, uglavnom vezano uz aktiviranje vjeroučitelja povodom Svjetskog misijskog dana.

Osim navedenog, Katehetski ured Zagrebačke nadbiskupije vrlo dobro surađuje i s Povjerenstvom za pastoral duhovnih zvanja Zagrebačke nadbiskupije, Povjerenstvom za pastoral mladih Zagrebačke nadbiskupije, Uredom za obiteljski pastoral Zagrebačke nadbiskupije i nadbiskupovim delegatom za nove pokrete i neokatekumenski put.

5.6. *Statistički podaci Katehetskog ureda*²³

Članak 5. točka 1. Ugovora o katoličkom vjeronauku u javnim školama i vjerskom odgoju u javnim predškolskim ustanovama kaže: »Katolički vjeronauk, odnosno vjerski odgoj izvode osobe kojima

²² Izdvajamo samo nekoliko tema iz II. gimnazije u Zagrebu koje su obrađene pod vodstvom vjeroučiteljice Marije Zavacki: Nova evangelizacija u enciklikama pape Ivana Pavla II, Papa Ivan XXIII – Otvaranje Drugoga vatikanskog koncila, Pastoralno djelovanje nadbiskupa Alojzija Stepinca, Sekte i novi religiozni pokreti, Kršćansko življenje seksualnosti kod mladih i druge.

²³ Izvor podataka: Popis vjeroučitelja i odgojitelja u vjeri Nadbiskupije zagrebačke za školsku godinu 2005/06. zaključno sa 31. siječnja 2006.

je dijecezanski biskup izdao ispravu o kanonskom mandatu (*missio canonica*) i koji ispunjavaju potrebne uvjete u skladu s važećim propisima Republike Hrvatske.«

Zagrebačka nadbiskupija ima 1132 aktivnih vjeroučitelja s važećim kanonskim mandatom u osnovnim i srednjim školama. Broj se iz dana u dan mijenja budući da je jedan dio vjeroučitelja na bolovanju (uglavnom na roditeljskom) te umjesto njih rade drugi vjeroučitelji s važećim mandatom.

Od toga su 272 svećenika: 217 dijecezanskih, 55 redovnika, 163 redovnice.

Zatim je 697 laika: od toga 202 muškaraca, a 495 žena.

Ukupno je 819 vjeroučitelja s važećim mandatima koji rade u školama Zagrebačke nadbiskupije. Od toga su 83 svećenika: 63 dijecezanska, a 20 redovničkih.

Redovnica s važećim mandatima ima 83.

Laika s važećim mandatima ima 653: 186 muškaraca i 467 žena.

Gotovo u svim osnovnim školama u Zagrebačkoj nadbiskupiji vjeronauk se predaje dva školska sata. Što se tiče srednjih škola, osim u dvije vjerske srednje škole i tri državne, vjeronauk se još uvijek u ostalim srednjim školama izvodi većinom po jedan sat tjedno.

U Zagrebačkoj nadbiskupiji ima ukupno 257 osnovnih škola. Od toga je 251 državna škola (1 za balet i ritmiku) i 6 privatnih.

Na području grada Zagreba ima ukupno 109 osnovnih škola: 103 državne (1 za balet i ritmiku) i 6 privatnih.

U Zagrebačkoj nadbiskupiji ima ukupno 131 srednjih škola (3 izvanredne).²⁴ Od toga je 114 državnih škola, a privatnih 17, od kojih su *dvije* katoličke.

Na području grada Zagreba ima ukupno 75 srednjih škola (3 izvanredne): državnih je 58 (3 izvanredne), a privatnih 17 i od toga *dvije* katoličke.

U Zagrebačkoj nadbiskupiji ima ukupno 17 specijalnih škola i ustanova u kojima se održava nastava vjeronauka. U gradu Zagrebu ih ima 10.

U Zagrebačkoj nadbiskupiji ima ukupno 527 školskih i odgojnih ustanova. 479 je državnih i 48 privatnih, a od toga 22 katoličke.

Znamo da se vjerski odgoj sada uvodi i u vrtiće, gdje odgojiteljice za to poslanje također trebaju imati dostatnu izobrazbu i poslanje od Crkve po mandatu koji dobivaju od biskupa. Vjeroodgojiteljice, njih oko 120, završile su doškolovanje pri Katehetskom institutu KBF-a, a od toga su svega 33 osnovala skupine vjerskoga odgoja, dok je sasvim drugačija situacija u vjerskim vrtićima gdje s mandatom rade 84 odgojiteljice-redovnice i 7 laikinja u 20 katoličkih vrtića.

U Zagrebačkoj nadbiskupiji ima ukupno 140 vrtića. Od toga je državnih 114, a 26 privatnih (od kojih je 20 katoličkih) vrtića.

Uglavnom svi vjeroučitelji ispunjavaju svoju zadaću na zadovoljstvo svoje mjesne Crkve, tj. na području župe i škole. Osobito je vidljiva povezanost vjeroučitelja u osnovnim školama i njihovih župa. Problem su vjeroučitelji u srednjim školama koji su premalo povezani sa župama u kojima stanuju ili župama u kojima rade jer srednje škole obuhvaćaju učenike iz šire regije ili grada te ih župnici teško mogu kontaktirati i kontrolirati rad vjeroučitelja i njihovom povezanost s Crkvom, odnosno njihov vjerski život, posebno ako imaju trajni mandat te im više ne daju karakteristike.

Sličan se problem pojavljuje kod vjeroučitelja koji putuju 30-50 km do radnoga

²⁴ 3 izvanredne srednje škole su: Centar za dopisno obrazovanje, Škola suvremenog plesa i Škola za klasični balet.

mjesta te se od njih ne može očekivati velika suradnja na župi gdje rade, ali se očekuje da su onda uključeni kao vjernici u aktivni život župe gdje stanuju.

Katehetski ured Zagrebačke nadbiskupije provodi, moglo bi se reći, permanentno »snimanje« i analizu situacije na području Zagrebačke nadbiskupije stalnim kontaktom sa župnicima, župnim vikarima i drugim svećenicima, redovničkim zajednicama, vjeroučiteljima u školama i odgojiteljima u vjeri u predškolskim ustanovama, vjeroučiteljima mentorima i savjetnicima, voditeljima stručnih vijeća vjeroučitelja, ravnateljima škola i predškolskih ustanova i svim drugim subjektima na bilo koji način vezanima uz katehezu, vjeronauk i vjerski odgoj.

Osim toga, provode se ankete, prati se stručno i duhovno osposobljavanje i usavršavanje vjeroučitelja (duhovne vježbe), redovno se prate vjeroučitelji-pripravnici.

6. POTEŠKOĆE I POSTIGNUĆA KATEHETSKOG UREDA, PRIJEDLOZI I ZADAĆE ZA BUDUĆNOST

Možemo ustvrditi da se vjeronauk redovno održava u svim osnovnim (i privatnim) školama na području Zagrebačke nadbiskupije.

Što se tiče srednjih škola, nastava vjeronauka ne održava se u Vatrogasnoj školi i Policijskoj akademiji u Zagrebu, koje su izvan sustava redovnoga srednjeg školovanja Republike Hrvatske i rade po posebnim programima. U nekoliko malih privatnih škola nije uveden vjeronauk jer imaju mali broj učenika, čije eventualno povećanje provjeravamo na početku školske godine.

6.1. *Nadolazeći problemi i njihovo otklanjanje*

Budući da su vjeroučitelji laici u većini mladi ljudi i da se krenulo takoreći ni od čega s uvođenjem vjeronauka u škole gdje su najprije mnogi trebali doškolovanje i dodatnu duhovnu formaciju, danas treba paziti da svaki pojedinac radi kao navjestitelj u ime Crkve, kao poslanik Crkve u školi, a da se zvanje vjeroučitelja ne pretvori u rutinski posao. Stoga treba kontrolirati njihovo usavršavanje, djelovanje, vjerničko svjedočenje i aktivnosti u župi i društvenoj zajednici, kao i njihov moralni život.

6.2. *Revizija mandata i radnih mjesta, postupak i način*

Uz već rečeno treba kazati da Katehetski ured Zagrebačke nadbiskupije vrši stalnu »tihu« provjeru mandata i to svake godine kod izdavanja mandata na određeno vrijeme. Najavljena revizija mandata i radnih mjesta od strane Nadbiskupskog duhovnog stola nije dosada u svojim rezultatima pronašla nešto što Katehetskom uredu već ne bi bilo poznato kao problem. Da bi se za svakog pojedinog vjeroučitelja laika ustanovilo radi li i živi u skladu s crkvenim propisima i dužnostima i pravima vjeroučitelja – tj. je li završio propisano školovanje, odgovara li njegovo radno mjesto njegovoj kvalifikaciji, je li aktivni član župne zajednice gdje stanuje ili gdje radi, kako se odnosi prema svojoj službi, župnoj zajednici i ustanovi škole – provjerit će se konačno na kraju službene revizije mandata za svakoga pojedinca.

6.3. *Drugi sat vjeronauka u srednjim školama*

Želimo li odgovoriti na potrebe pastora mladih u školi, potrebno je razmisлити

na koji način uvesti drugi sat vjeronauka u sve srednje škole. Naime, jedan vjeroučitelj, kako bi ispunio svoje radno vrijeme od 22 do 24 sata tjedno, treba imati preko 650 vjeroučenika. Da bi ih mogao upoznati, pravilno vrednovati i s njima rješavati nadolazeće probleme, neophodno je potrebno uvesti drugi sat vjeronauka. Ovakvo se vjeronauk u srednjoj školi pretvara u žurno prenošenje informacija o vjeri i Crkvi. Problem predstavlja i prilagođavanje postojećeg Plana i programa, koji je izrađen za dva sata tjedno.

6.4. *Procjena potrebnoga broja odgojitelja u vjeri i vjeroučitelja*

Dječji vrtići

Zagrebačkoj nadbiskupiji je potrebno, uz one vjeroodgojiteljice koje su već završile doškolovanje (uz pretpostavku od prosječno 6 odgojitelja u vjeri po predškolskoj ustanovi i s obzirom na broj od oko 120 državnih predškolskih ustanova), ukupno još oko 720 odgojitelja u vjeri. Katehetski ured preko svoga Odjela za vjerski odgoj djece predškolske dobi traži način animiranja i motiviranja odgojitelja u javnim predškolskim ustanovama za teološko-katehetsko doškolovanje ili putem župa ili putem ustanova.

S tim u svezi pojavljuje se potreba za službom nadzornika-savjetnika za vjerski odgoj u predškolskim ustanovama.

Naime, da bismo mogli otkloniti nadolazeće probleme koji su se pojavili u vrtićima s organiziranjem vjerskog odgoja, imenovani bi savjetnik-nadzornik bio na raspolaganju ravnateljicama vrtića i vjeroodgojiteljicama.

Osnovne škole

Uzevši u obzir činjenicu da se župnici i kapelani ne angažiraju u školama s punim

radnim vremenom, pa čak ni s pola radnog vremena, već samo sa simboličnom satnicom, kao i neznatan broj škola koje još iz raznih razloga nemaju punu satnicu vjeronauka u svim razredima, u osnovnoj školi bi bilo potrebno oko 40 vjeroučitelja, i to računajući i sa zamjenama za rodiljni dopust i bolovanja.

Srednje škole

S obzirom na to da je samo u pet srednjih škola uvedena puna satnica od dva sata vjeronauka tjedno, i na to da neki vjeroučitelji predaju kombinirano u osnovnoj i srednjoj školi, na području Zagrebačke nadbiskupije bilo bi potrebno još oko 120 vjeroučitelja.

Naša učilišta spremaju veliki broj novih kandidata za katehetsku službu. U gotovo svim osnovnim školama je vjeronauk zastupljen s po dva sata tjedno. Ostaju još srednje škole. S druge strane u župnoj katehezi imamo samo nekolicinu kateheta zaposlenih u župi. Treba za budućnost misliti i na volontere, animatore i katehiste kao i na asistente zaposlene u župnim uredima.

S obzirom na broj vjeroučitelja-laika koji svake godine prvi put zatraže kanonski mandat za poučavanje vjeronauka u školi i zaposle se (30 do 40 vjeroučitelja), potrebe Zagrebačke nadbiskupije za vjeroučiteljima mogle bi biti zadovoljene do 2008. godine.

6.5. *Vjeroučitelji i uključivanje u sindikat i štrajk u školi*

Treba uvijek imati na umu da je vjeroučitelj poslan od Crkve u školu, tj. da je u školi u ime Crkve, a zaposlenik je Ministarstva znanosti, prosvjete i športa. U svojim dužnostima i pravima izjednačen je sa svim drugim djelatnicima škole, tako da danas imamo više vjeroučitelja koji vrše i službu ravnatelja i službu razrednika, članovi su

školskih odbora i angažirani su u različitim izvannastavnim školskim aktivnostima.

Na temelju Crkvenog kanonskog prava savjetuje se svećenicima i časnim sestrama zaposlenima u školi da ne budu direktno uključeni u političke stranke i organizacije, pogotovo da ne budu njihovi vođe, kako bi sačuvali lojalan pristup svima. To ne znači da se od njih traži apolitičnost.

Sigurno je, a i praksa kod nekih iznimaka to pokazuje, da Crkva ne može nikome narediti da sudjeluje ili ne sudjeluje u sindikatu, ili štrajku, pogotovo ne vjeroučiteljima laicima. Ali se uvijek, osobito kod sindikata i organiziranja štrajka, treba pitati: tko stoji iza njih i s kakvim namjerama, tko ih plaća i koji im je krajnji cilj? Solidarnost s kolegama je jedno, zloraba lošeg stanja za lažna obećanja drugo, a povijest nas uči da navještaj evanđelja nije spojiv s težnjom da se prigrabi vlast, već da se služi narodu. Evanđelje ne poznaje štrajk.

Umjesto pripadnosti sindikatu i drugim organizacijama, razmišlja se o osnivanju Hrvatskog katoličkog katehetskog društva (HKKD), koje ima svoje korijene još na početku 20. stoljeća, a prestalo je s radom nakon Drugoga svjetskog rata. To bi Društvo trebalo štititi prava vjeroučitelja i pružati im zaštitu.

Još 2000. godine pokrenuta je inicijativa osnivanja Hrvatskog katoličkog katehetskog društva. Katehetski ured Zagrebačke nadbiskupije, zajedno sa svojim predstojnikom i njegovim zamjenikom, razmišlja na koji način ostvariti te davne snove, a valja se nadati da će se ti snovi ostvariti u godinama pred nama.

U školi ponekad nastaju određeni problemi bilo kod vjeroučitelja, bilo kod ravnatelja ili drugih djelatnika škole. Dovoljno je prisjetiti se nekih afera u kojima su se spominjala imena nekih vjeroučitelja. Katehetski ured uvijek stoji iza svojih vjeroučitelja, provjerava istinitost nekih optuž-

bi, te u slučaju njihove neutemeljenosti ili iskrivljavanja činjenica, staje u obranu napadnutoga vjeroučitelja. Kao što je poznato, vjeroučitelji su ponekad žrtve javnoga medijskoga linča. U takvim slučajevima Ured reagira obilaskom i pravljenjem uvida u to kako vjeroučitelj radi, što je preduvjet obrane napadnutoga i unapređivanja kvalitete nastave vjeronauka.

Nadamo se da će se čitav prikaz organizacije, djelovanja, poteškoća i postignuća Katehetskog ureda Zagrebačke nadbiskupije uskoro moći naći na web-stranicama Katehetskog ureda u sklopu Zagrebačke nadbiskupije koje su u pripremi.

Priprema se također kompjutorski program s čitavom kartotekom vjeroučitelja gdje će biti lako dostupni svi podaci o svakom pojedinom vjeroučitelju.

7. ZAKLJUČAK

Ovim prikazom povijesti i sadašnjosti Katehetskog ureda Zagrebačke nadbiskupije željeli smo pokazati svu ozbiljnost i zahtjevnost katehetskoga i vjeronaučnog pothvata u našoj Nadbiskupiji. Nadamo se da će ovaj prikaz svima koji nas prate i prosuđuju rad Ureda, kao i našim vjeroučiteljima pomoći da u Uredu vide oslonac i vodič k ostvarenju pastoralnih nastojanja naše Crkve na području evangelizacije i katehizacije, a posebno vjeronauka u školi i odgojnim ustanovama.

Vjeronauk u školi je mjesto gdje Crkva može puno učiniti na evangelizaciji našega društva. Tu dolazi u kontakt s konkretnom djecom, mladima, roditeljima i s prosvjetnim djelatnicima u školi. Tu je iznimna mogućnost da Crkva susretne i distancirane. Nakon 8 ili 12 godina vjeronauka nužno ostaju duhovni tragovi u glavama i srcima naše djece i mladih, ali i roditelja. Ti tragovi, međutim, ne ovise samo o Katehetskom

uredu. Čimbenici koji utječu na oblikovanje (ne)vjerničkoga stava su mnogobrojni. Ipak, svjesni smo da oblikovanje toga stava ovisi u velikoj mjeri i o vjeronauku. Da bi vjeronauk u školi imao oblik evangelizacije i katehizacije, potrebno je uključiti i mnoge druge načine djelovanja Crkve.

Smatramo da je Katehetski ured Zagrebačke nadbiskupije sa svojih pet odjela i stručnim vijećima vjeroučitelja na dobru

putu da odgovori zadaći koja se pred njega postavlja. Pritom treba naglasiti da se od Katehetskog ureda ne može očekivati poduzetništvo, nakladništvo i sve drugo što se često spominje vezano uz katehetske ustanove. Potrebno je razlikovati zadaću »katehetskog ureda« i »katehetskog centra«, zatim zadaću Nacionalnog katehetskog ureda i zadaću biskupijskih katehetskih ureda, kao i ostalih pastoralnih ureda.